Ольга КЛЕЙМЕНОВА

Звуки «Мо...» в епоху глухих

Перетнувши торік ювілейний бар'єр із заведеною в таких випадках парадною гучністю, Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість» полегшено зітхнув. На 41–му витку він, якому насправді ніколи особливо й не личив глянцевий дух червоних доріжок, знову опинився на первісних рейках лабораторності.

Нині цей мурашник професіоналів не заморочувався щодо запрошення великокаліберних зірок, оренди дорогого палацу для відкриття-закриття. По-перше, фінансові передумови сприяли: грошей на проведення форуму, на відміну від року минулого (близько мільйона доларів), набралося вдвічі менше. По-друге, найлогічнішим у післяювілейний рік є занурення в робочий формат, у процес аналізу дебютів. Не забуваймо: найвагоміший український МКФ виріс із дводенного фестивалю-огляду студентських фільмів, що народився у 1960-ті в Київському інституті театрального мистецтва.

КМКФ «Молодість» – за рейтингом Міжнародної федерації асоціацій кінопродюсерів (*FIAPF*), один із 12 найавторитетніших кінофестивалів світу – зібрав цього разу митців із 50 країн. У різних розділах конкурсу («Студентські фільми», «Перші короткометражні стрічки», «Перші повнометражні ігрові фільми», «Українська панорама») змагалися понад 80 творів. Загалом розмаїта програма фестивалю складалася з більш як 200 стрічок.

Про

Серед позаконкурсних програм КМКФ – «Польська школа анімації», «Польське документальне кіно», «Нове російське кіно», «Скандинавська панорама», French Connection, «Німецька хвиля», «Фестиваль фестивалів», ретроспектива фільмів Сандрін Боннер, «In Memoriam: Клод Шаброль»... Уперше на фестивалі – спеціальна програма «Звуки Молодості»: «Маня. Історія працівниці тютюнової фабрики» з Полою Неґрі в супроводі Вроцлавського камерного оркестру; мультимедійний перформанс «Портрети»; «Жертвопринесення» Андрія Тарковського у супроводі New Era Orchestra; шедевр українського німого кінематографа «Два дні» з саундтреком Dj U-Ra.

Традиційно «Молодість» не лише відкриває нові імена, а й показує, що є найхарактернішим для кінематографа саме на цьому часовому відрізку. У масиві стрічок, дібраних для КМКФ, спостерігався нахил у бік мультимедійності, технологічної просунутості, полістилічності, синтетичності жанрів та засобів виразності. Укупі із змістовним наповненням визріло щось таке, для чого напрошується термін «нео-неореалізм».

Неймовірні, на перший погляд, теми насправді виявляються такими, що валяються під ногами. За доби глухих, коли кожен чує лише себе, молоді режисери вслухаються в життя інших. Взаємна інтеграція кінореальності та реальності реальної часом така глибока, що навіть око досвідченого глядача, перманентно обтяжуване численними переглядами, не помічає відмінності між першою та другою. Кіно «нео-нео...» – це безмірна територія околиць, бензоколонок, психушок, степових автобанів, суїциду, приреченості, підступних сусідів, мудрих трунарів, неконтрольованих підлітків, хватких дівчаток із робітничих кварталів... А ще – добро- чи злоякісних учинків, які каталізують героїв. І обов'язково – алогічності, що панує над усім.

Національний фільм волає

Під час проведення міжнародного кінофестивалю «Молодість» у Комітеті Верховної Ради України з питань культури і духовності відбувся «круглий стіл», присвячений питанням правового забезпечення кіноменеджменту та міжнародному досвіду в цій галузі.

Не випадково КМКФ «Молодість» виступив одним із ініціаторів та учасників розмови. На її початку голова комітету Володимир Яворівський зазначив: «Ситуація в українському кіно плачевна. Із трьох кіностудій працює лише одна. І хоча законодавча база для розвитку галузі майже напрацьована, перешкодою на цьому шляху є жалюгідне бюджетне фінансування, яке не дозволяє підняти українське кіно на належний рівень».

Співрозмовники обмінялися інформацією про фінансову підтримку кіновиробництва в різних країнах. Зазначалося, зокрема, що у федеральному бюджеті Німеччини 2007 року було передбачено розділ «Стимул для зміцнення виробництва фільмів у Німеччині». Відповідно до цієї норми на підтримку галузі щорічно спрямовують 60 мільйонів євро. Продюсерам відшкодовується від 15 до 20% витрат на виробництво фільмів, які вони створили в Німеччині. Від моменту заснування в січні 2007 року Німецький фонд фінансування фільмів підтримав 416 проектів у всіх категоріях та жанрах із загальною сумою грантів 234 мільйони євро.

Що стосується системи фінансування й оподаткування виробництва фільмів у Франції, то там діє Національний центр кіно й анімаційних картин, який є державною організацією. Центр підпорядковується Міністерству культури та керує розробкою й провадженням державної політики у сфері кіно, анімаційних індустрій, телебачення, відео та мультимедіа (включаючи відеоігри). Розподіляючи фінансові ресурси, він підтримує створення, виробництво, розповсюдження та просування фільмів і телевізійних робіт. У 2009 році фінансовим законодавством Франції для

Про

Головне міжнародне журі очолила Оксана Забужко.

З-поміж небагатьох світових кінематографічних світил, що відвідали цього року «Молодість», був польський режисер Єжі Гофман із своєю новою картиною «Варшавська битва».

Увагу глядачів привернули спеціальні події фестивалю: «Ходорковський» Сиріла Туші, «Неясна звістка про кінець світу» Юрая Якубіско, «Аріранґ» Кім Кі-Дука, «Звільнення» Вацлава Гавела та багато інших.

У реєстрі режисерів-конкурсантів побільшало жіночих імен. Ці пані препарують піддослідний матеріал не манікюрними ножицями, а радше мисливськими ножами. На екранному тілі суспільства – суцільні колоті рани. Мілан Кундера якось зазначив, що якби війни вели жінки, нині на земній кулі не залишилося б жодної людини. Жіноча войовничість у контексті сучасної режисури іншого порядку: вона спрямована не на руйнацію, а на творення – новітнього, різноликого кіно, що не знає кайданів та умовностей.

Утім, незважаючи на стать авторів, воно крокує знайомим шляхом витискання болю болем. По-іншому й не можна.

Людство виснажене путтю від апокаліпсису, що не стався 2000-го, до якоїсь чергової планетарної деструкції, наміченої на 2012-й. Людство складає собі довжелезний панегірик, а кінотворці в цій історії виступають передовим загоном. Не відстає й глядач: він із маніакальною регулярністю ходить у темний зал кінотеатру, щоб тужити, скиглити, страждати донесхочу. Щоб тремтіти на кульмінаціях саспенсу. Щоб у компанії собі подібних переживати «примітивний», але віками перевірений катарсис.

Розв'язка конкурсної інтриги фестивалю – присудження гран-прі картині «Подих» австрійця Карла Марковіча. У фільмі – вичерпний набір актуальних атрибутів: молодий герой-правопорушник, його маргіналізована самота, ритуальне бюро, зазирання в очі Танатоса, зрештою, очищення.

...Для вирощування та споживання плодів мистецтва скорбота – стан більш живильний, аніж радість.

Про

1993 року КМКФ «Молодість» отримав статус міжнародного – відповідно до стандартів FIAPF. На фестивалі вперше показали свої твори знані тепер режисери: Том Тиквер, Фред Келемен, Франсуа Озон, Андраш Монорі, Денис Євстигнєєв, Олексій Балабанов, Стівен Долдрі. Після отримання на «Молодості» путівки у велике плавання, учасники київського форуму одержували «Золоту пальмову гілку» (як це було з Брюно Дюмоном) та «Оскар» (як у випадку Алена Берлінера).

Підсумки КМКФ «Молодість–2011»

Гран-прі, статуетку «Скіфський олень», диплом та 80 000 грн. за найкращий фільм конкурсної програми отримав фільм **«Подих»** Карла Марковіча (Австрія).

Приз за найкращий повнометражний ігровий фільм та 2500 дол. дістався фільму **«Акаціт»** Пабло Джорджеллі (Аргентина, Іспанія); заохочувальний диплом – фільму **«Кімната самогубців»** Яна Комаси (Польща).

Приз за найкращий короткометражний ігровий фільм та 2500 дол. одержав фільм **«Втеча»** Віктора Карея (Іспанія); заохочувальний диплом – фільм **«Дівчина та мисливець»** Ядвіґи Ковальської (Швейцарія).

Приз за найкращий студентський фільм та 2500 дол. поділили фільми **«Корал»** Іґнасіо Чанетона (Аргентина) і **«Мотузка та кров»** Куби Чекая (Польща).

Приз імені Іва Монтана найкращому молодому актору/актрисі та 1000 євро здобула виконавиця головної ролі фільму **«Піднесення»** Лізи Ланґсет (Швеція) акторка Алісія Вікандер.

Головний приз у конкурсі **«Панорама українського кіно 2010–2011»**, а також 20 000 грн. від Фонду «Розвиток України» і спеціальний приз Чеського центру в Києві та Чеських авіаліній одержав фільм «Глухота» Мирослава Слабошпицького.

Журі міжнародної федерації кіноклубів *FICC* нагородило **призом «Дон Кіхот»** фільм **«Молитва»**, режисерка Емма Бальказар (Данія).

Екуменічне журі нагородило:

призом повнометражний фільм **«Маленька кімната»** Стефані Шуа та Веронік Реймон (Швейцарія);

призом короткометражний фільм **«Захисти націю»** Кендіс Рейсер (Південна Африка – Німеччина).

Журі міжнародної федерації кінопреси *FIPRESCI* нагородило головним дипломом фільм **«Подих»** режисера Карла Марковіча (Австрія).

Приз глядацьких симпатій отримав фільм **«Париж–Шанхай»** Томаса Кайє (Франція).

про турботу

центру було передбачено прямий розподіл податків на фінансування фільмів і підтримку телебачення. З 1 січня 2010 року центр відповідає за збирання податку на телевізійні послуги, а також податку на квитки до кінотеатрів. У 2009 році бюджет Фонду підтримки фільмів, телебачення та мультимедіа становив 567,68 мільйона євро. У 2010-му – 575,88 мільйона.

У Польщі основною організацією кіноіндустрії є Польський інститут кіно, створений відповідно до Закону «Про кінематографію». Заклад реалізує державну політику у цій сфері.

Найважливішою умовою ефективного розвитку української національної кіноіндустрії, на думку співрозмовників, має бути забезпечення дієвості державної політики, спрямованої на запровадження протекціонізму стосовно національного фільму від кіновиробництва до кінопрокату. А це передбачає: удосконалення правових і економічних засад для розвитку національної кіноіндустрії в ринкових умовах; забезпечення стабільних джерел фінансування вітчизняного кіновиробництва; сприяння створенню та модернізації виробничих потужностей у кіногалузі; забезпечення присутності вітчизняних стрічок на міжнародних ринках, активну участь у світових кінофорумах; забезпечення широкого доступу населення до творів кіномистецтва, задоволення попиту на вітчизняну кінопродукцію.

Підготувала Ніла ІВАНЕНКО
(за матеріалами
Інформаційного управління
Верховної Ради України).